

Seán Ó Súilleabháin

Co Liatroma

An mbaineann an freagra seo le tuairim phearsanta an fhreagróra nó an bhfuil sé déanta thar ceann na heagraíochta thuasluaite?

Pearsanta

An bhfuil tú toilteanach go bhfoilseofar an freagra seo ar shuíomh gréasáin na Roinne www.ahg.gov.ie?

Tá

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor sin go dtí go bhfuil siad comhlíonta i gceart

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Is leor iad faoin am seo

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Níl baill foirne ar an eolas faoi seo agus is minic a ndéantar faillí air

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?

Tá sé riachtanach go mbeadh Oifigeach Gaeilge lán-aimseartha le bheith ag féacaint i ndiaidh forálacha na scéime

4. (b) An bhfuil malairt córais a mholfa a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?

Níl aon mholadh agam ach mar atá shuas, Oifigeach Gaeilge lán-aimseartha a bheith ins na húdaraí áitiúla, ar a laghad.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5. (a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?

Ní bhéadh eolas agam ar seo

5. (b) An bhfuil leasuithe a mholfa a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?

Ní bhéadh eolas agam ar é seo

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?

Níl go leor eolas agam ar seo

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?

Bhí díoma orm le déanaí nuair a rinne mé gearrán leis an gCoimisinéir maidir le comharthaíocht ar scoil náisiúnta nua i gCabhán a bhí as Béarla amháin. d'Fhreagar an Coimisinéir gur faoi bhainisteoir na scoile a bhí freagaracht as an gcomharthaíocht agus ní raibh aon cumhacht ag an gCoimisinéir dul i ngleic leis. Cad faoi bhanastaíocht na scoileanna a bheith freagarthach don Acht

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?

Bhí me sásta leis

Go ginearálta

9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?

Níl aon mholadh eile agam

10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?

Níl aon mholadh eile agam

11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?

An deacracht is mó ná easpa daoine sa choras go bhfuil Gaeilge liofa acu. Caithfear rud éigin a dhéanamh maidir le hearcaíocht. Go mbeadh sé riachtanach do cheatadán de dhaoine nua á earcú, go mbéadh Gaeilge liofa acu. Tá sé níos fearr ins na leabharlanna poiblí mar ta an Ghaeilge riachtanach mar ábhar iontrála

12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?

Ba mhaith liom ceist amháin a ardú faoin athbhreithniú. Tá taithí dhá scór agus ceithre bliana agam ag obair mar leabharlannaí poiblí, agus tríocha-trí de na blianta sin mar Leabharlannaí Contae i Liatroim. Ar feadh 20 bliain nó níos mó bhíos mar Oifigeach Gaeilge (deonach) do Chomhairle Contae Liatroma. Ó mo thaithí féin, táimse den tuairim gur cuma cén forálacha atá le líonadh ag údaráis éagsúla faoin Acht, ní féidir dul chun cinn ceart a dhéanamh gan Oifigeach Gaeilge lán-aimseartha a bheith i ngach aon údarás, nó, ins na húdaráis beaga, ar a laghad, ceann idir dhá údarás. Tá tábhacht eile leis na hoifigigh sin, fiú amháin nuair is duine páirtaimseartha atá ann, agus is é sin go mbíonn an tOifigeach Gaeilge mar “Fear na Gaeilge” don phobal i gcoitinne sa limistéar sin. Bíonn sé/sí ag freagairt ceisteanna agus ag cur an Gaeilge chun cinn i go leor bealaigh. Cé aige/aici go bhfuil mar dhualgas “an Ghaeilge a cur chun cinn i gContae Liatroma”? An cheist ceanna faoi Co an Chabháin nó Co Shligigh nó Contae ar bith. An freagra, níl éinne. Tá sé fágtha faoi eagraíochtaí deonacha agus daoine aonaracha. Ach, nuair atá duine fostaithe ag an gComhairle Contae mar Oifigeach Gaeilge ag an gComhairle Contae, fiú go páirtaimseartha, is eiseann nó ise “Fear na Gaeilge” nó “Bean na Gaeilge” sa Chontae sin. Mar sin mholfaínn go mbeadh sé éiginteach do na húdaráis Poiblí duine a bheith mar Oifigeach Gaeilge, lán aimseartha nó páirt aimseartha chun dualgais an Achta agus dualgais eile a chomhlíonadh